

2016. 04. 12. Felsőörsről Balatonfüredre

Április 12-én a következő túrát vezettem:

Balatonfelvidék: Felsőörs - Forrás hegy - Geológiai bemutató - Őskori festékbánya - 300 éves tölgy - Koloska völgy - Jókai kilátó - Aranyember útja tanösvény - Balatonfüred, 20km-es nyílt túra. Túravezető: Szabó Lilla

Felsőörsről indultunk. Első látnivalónk a [Felsőörsi prépostsági templom](#) volt. Alapításának pontos ideje ismeretlen, feltehetőleg a XII. sz. végén történt. Prépostja látta el a település plébánosi teendőit is. A prépostság kegyura folyamatosan a [Batthyány](#) család volt.

Azon a dombon, ahol a templom áll, a XI-XII. században temető terült el. Feltételezhető, hogy a temetőben már a jelenleginél korábban is állt templom, talán éppen a mostani templomhajó helyén. A hajóban - valószínűleg a XVIII. századi átépítéssel kapcsolatos - lefaragott sziklafelszínt tárt fel a régészeti kutatás, a középkori nyomok jórészt eltűntek.

Egy oklevélben említik, hogy a **felsőörsi Mária Magdolna-templom** Szent Mihály oltárát Bertalan veszprémi püspök (1226-1244) szentelte fel, és ez alkalomból Margit asszony, Miske ispán felesége egy szolgálót (takarítónőt) adományozott az egyháznak. Feltehető, hogy Miske és felesége tekinthetők a prépostság alapítóinak.

Az első építkezést jelentő torony szabályos kváderkövekből épült, míg a templom többi része szabálytalan kőből. Az utóbbi periódus valószínűleg már a tatárjárás után, az 1250-1260-as években került kivitelre.

A román-kori templom befejezése után a kép lényegesen nem változott. Csupán az előkerült gótikus profilú bordák utalnak arra, hogy az addig sík mennyezetű hajót a XIV. század második felében dongaboltozattal beboltozták. Talán ekkor épült a torony felső, nyolcszögű lezárása is. A templom padlóját ekkor cserélték ki **terazzó** padlóra, melynek maradványai csaknem minden helyiségben előtűnnek. Az 1500 körüli átalakítás során a torony alja és a hajószentély téglaburkolatot, az oldalfolyosók és kápolnák vastag, öntött terazzó padlót kaptak.

Az épület egyik legszebb díszje a békés nyugati kapuja. Az emeleten levő fehér keretezésű ablakok XVIII. századiak, eredetileg oldalanként három-három tölcserbélletes, román stílusú ablak lehetett (egyik maradványa a déli homlokzaton látható). A torony két oldalán, a folyosók végén a földszinten szintén egy-egy, ikerablak világította a mögötte levő belső tereket. Az apszisban patkó alakú, tölcserbélletes ablakokkal, s gazdag főpárkánnyal készült.

Utunkat a Geológiai Bemutatóhely felé folytattuk.

Forrás-hegyi geológiai tanösvény

A domboldal egykori kőlejtője a *Bakony-Balaton Gopark* nemzetközi jelentőségű földtani, lelőhelyi és rétegtani értékeit tárja fel. Sétánk során a triász tenger üledékeinek és rüthányók működésének több száz millió éves megkövült világával fogunk találkozni.

A lelőhelyet földtanszerkepezés során Böcksi János (1840–1909), az egyik legnagyobb magyar geológus fedezte fel 1870-ben. Két évvel később megjelent korszakalkotó művének köszönhetően a feltárás rövid időn belül nemzetközi hírnévre tett szert. A kutatások napjainkban is folyóak, azok eredményeit monográfiák, névszakszövevények és tudományos publikációk ismertetik.

Érdekes természeti értékeink ugyanolyan értékesek a védelemre, mint a növény- és állatvilág képviselői, így kérjük, hogy Ön is csupán információt és élményeket gyűjtsön a területen!

A tanösvény a területen létező kőlejtőket szemlélve a Völgyszakasz Múzeumában található a Földtani Kutató Intézetben megismerhetők a Magyar Állami Földtani Intézet és az Erdélyi Állami Földtani Intézet által készített geológiai térképek és a területen készített geológiai térképek.

* Földtani tanösvény, információs tábla és védőfedeles tábla.
 * Bakony-Balaton Nemzeti Park Igazgatóság, azaz a Bakony-Balaton Gopark területi igazgatóság.
 * Az ösvényen előkészített útmutatókat Dr. Vörös István geológus és Magyar Földrajztudományi Akadémia tagja és Dr. Bónis Tamás, a Bakony-Balaton Nemzeti Park területi igazgatója készítette.
 * Forrás-hegyi Kft.

Forrás Hill Geological Trail

The disused quarry of the hillside exposes the geological, palaeontological and stratigraphic assets of international importance of the *Bakony-Balaton Gopark*. During our walk we will meet the several hundred million years old petrified world of the sediments of the Triassic Sea and of volcanism.

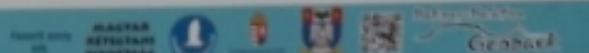
The site was discovered in 1870 by János Böcksi (1840–1909), one of the greatest Hungarian geologists while carrying out the geological survey of the area. Thanks to his landmark work, published two years later, the outcrop shortly gained international reputation. Research has been undertaken until now, the results have been described in monographies and in scientific publications of renowned journals.

Our abiotic natural heritage earns as much protection as the members of the flora and fauna, therefore we ask you to gather only information and nice experiences in the area!

The nature trail, the protective trail and the signs were developed in cooperation by the Geological Institute of Hungary and the local government. The work was financially supported by the Ministry of Rural Development's production of signs and the Local Government of Fehérvár. The overall reconstruction of the geological site was carried out in 2011, with the exemplary setting of the fences of the following participants:

* The institutions, local government and civil organisations of Fehérvár.
 * The Bakony-Balaton National Park Directorate, as the leader organisation of the Bakony-Balaton Gopark.
 * The signs and illustrations of the interpretative panels were compiled by Dr. István Vörös geologist member of the Hungarian Academy of Sciences and Dr. Tamás Bónis, managing geologist of the Bakony-Balaton Gopark.
 * Forrás-hegyi Kft.

Geológiai Bemutatóhely

[Felsőörs](#) nyugati, legszélső utcájától **Geológiai Bemutatóhely**-tábla mutatja a belterületől nyugatra elhelyezkedő Forráshegy helyét. Kavicsozott ösvény vezet a lelőhelyet jelző első magyarázó-tábláig, amely a további eligazítást megadja. Az ösvény a jelentős mélységbe vezető, kiépített lépcsősorig vezet, majd innen a nagyjából vízszintes völgyszakaszhoz - ami látványos kőzetfelszínével mintegy előcsarnoka a tényleges lelőhelynek. Itt több sziklatömbön látható a dolomit-kőzetre jellemző, szabad felületi kubusos mállás folyamata. A szakasz végén található a második magyarázó tábla. Kissé emelkedő felszín vezet tovább a tulajdonképpeni bemutatóhelyre. Itt a hosszan elnyúló rétegtani bemutatóhelyet félnyeregtes védőfedeles óvja az időjárástól.

A **Z** sáv jelzésen továbbhaladva értük el a lovasi őskori vörös festékbányát.

Európa legrégebbi ismert bányája a lovasi őskori vörös festékbánya Az 1954-ben feltárt régészeti különlegesség közelében ma is működő kőbánya valójában a terület különleges geológiai adottságait tárja elénk: a vörös és fehér kőzetrétegek találkozását. A **45 000 éves őskori festékbányát egyre többen keresik fel.**

Sajnos a természet már kezdi „birtokba venni” a bánya maradványait. Benővik a növények a látnivalókat. Az elszíneződés még látható.

Utunk a 300 éves tölgy mellett haladt el. Sajnos több ága letört tavaly óta. Egyre „fogy” a fa.
Ki tudja, hogy meddig láthatjuk még göcsörtös ágait?

A piros turistajelzésen, a **Koloska-völgy** kiszélesedő szakaszán haladva érjük el a friss karsztvizet adó **Koloska-forrást**. A Koloska-sziklák dolomitbérceire felkapaszkodva visszatekinthetünk az alattunk fekvő völgyre. Innen szintemelkedés nélkül haladunk egy borókás-cserjés területen, majd egy széles erdei úton. Rövid kaptató után már a Tamás-hegy tűzköves mészkőből álló gerincén haladunk. A hegy legmagasabb pontján álló Jókai-kilátóból fantasztikus panorámában lehet részünk: alattunk Balatonfüred, mögötte a Tihanyi-félsziget, s a távolban a Balaton túlpartja.

Koloska völgy

A Koloska forrásnál

A Koloska-sziklák

A Tamás –hegyen álló Jókai kilátó

Balatonfüred egyik legszebb kilátást nyújtó hegyén, a Tamás-hegyen kanyarog „Az **Aranyember Útja Tanösvény**”. Az író, Jókai Mór balatonfüredi kötődése közismert és a hegy legmagasabb részén található kilátó is az íróról kapta a nevét. A város és a kilátó között található turistaút is az országos kéktúrának a része.

A tanösvény célja az volt, hogy az íróról elnevezett kilátóhoz útközben „Az aranyember” című regényének főszereplőiről elnevezett padokon tudjunk megpihenni és mindegyik padról csodálatos panorámát láthassunk.

Hossza 600 méter és a 6 pihenőhely felejthetetlen panorámát nyújt a Balatonra és aki végigjárja a tanösvényt 100 méter magasságkülönbséget küzd le.

GPS: 46.971868 17.881535

Az Aranyember Útja Tanösvény egy-egy megállója. Gyönyörű a kilátás a Balatonra.

Szép, napsütéses időnk volt. Gyönyörködhettünk a tavaszi virágokban.

Mindenkit szeretettel várok
a következő kiírt túrára.

Szabó Lilla
túravezető